

KRETANJE INFLACIJE U HRVATSKOJ

Ivana Biondić

Sažetak

Inflacija, odnosno opće povećanje cijena dobara i usluga, rezultat je više šokova na raznim tržištima koji su se dogodili posljednjih godina. Nekoliko je općeprihvaćenih indikatora kao mjera inflacije, a u sljedećem osvrtu korišten je harmonizirani indeks potrošačkih cijena (HIPC) (*eng.* Harmonized Index of Consumer Prices - HICP). On se definira kao ukupna potrošnja institucionalnih kućanstava i nerezidenata na izabranom ekonomskom teritoriju, koji su u ovdje Europska unija (EU), europodručje i Hrvatska. Rezultati pokazuju kako je, promatrajući razdoblje od 2012. godine, godišnji HIPC indeks trenutno na najvišoj razini te ujednačeno raste. Gledajući koliki težinski utjecaj određena komponenta ima na HIPC indeks, najviše su na povećanje cijena utjecale cijena energenata i cijena stanovanja, vode, električne energije, plina i ostalih goriva. Analizom proizvoda iz potrošačke košarice, zaključeno je kako je težinski indeks za većinu proizvoda ujednačen u svim promatranim područjima, izuzev za voće na razini EU-a, dok je hrana nešto skuplja u Hrvatskoj u odnosu na EU i europodručje. Temeljem kretanja HIPC indeksa i predviđanja Europske komisije, Europske središnje banke, Hrvatske narodne banke (HNB) i hrvatske Vlade, može se očekivati kako će se inflacija nastaviti usporavati do kraja 2023. godine. Kako bi se gospodarstvo brže stabiliziralo i oporavilo, potrebno je da države i središnje banke dodatno upotrijebe svoje mehanizme kojima mogu ublažiti inflaciju.

Uvod

U posljednje vrijeme, inflacija je jedna od glavnih ekonomskih tema u Europi, pa tako i u Hrvatskoj. Savjet Hrvatske narodne banke identificirao je inflaciju, uz geopolitičku neizvjesnost, usporavanje svjetske gospodarske aktivnosti i porast troškova financiranja, kao glavni rizik za financijsku stabilnost u Hrvatskoj (HNB, 2023.). Prema definiciji Europske središnje banke, inflacija se definira kao opće povećanje cijena dobara i usluga, odnosno smanjenje vrijednosti valute tijekom vremena. Pri izračunu prosječnog rasta cijena, veći ponder daje se cijenama proizvoda koji čine veći dio naših troškova, kao što su voda ili toplinska energija, dok se manja važnost pridaje cijenama proizvoda koji čine manji dio naših troškova, poput cijene novina (ECB, 2023.). Aktualna inflacija javila se primarno kao posljedica vanjskih šokova, primjerice, rata u Ukrajini i krize COVID-a 19. Dodatno, u Hrvatskoj su na sadašnje stanje značajno utjecali i potresi iz 2020. godine te ulazak u europodručje 1. siječnja 2023. godine (HNB, 2022.). Ipak, Hrvatska narodna banka je u svom priopćenju, temeljem analize autora Europske središnje banke s početka ožujka 2023. godine, objavila da kretanja u siječnju i veljači pokazuju kako je uvođenje eura u Hrvatskoj imalo blag utjecaj na ukupnu inflaciju te je rast iznosio 0,4 postotna poena, što je slično promjenama koje su se dogodile u ostalim zemljama nakon uvođenja eura (Falagiarda, Gartner, Mužić, & Pufnik, 2023.). S druge strane, dio ekonomskih analitičara smatra kako su trgovci i proizvođači postupno dizali cijene tijekom cijele 2022. godine, prije uvođenja eura, tako da te promjene ne ulaze u promjene cijena zbog uvođenja eura (Lovrinčević, 2023.).

Jedan od primjera utjecaja uvođenja eura na inflaciju je Slovenija, koja je mala otvorena ekonomija slična Hrvatskoj. Uvođenje eura u Sloveniji 2007. godine utjecalo je na privremeni rast inflacije u zemlji, odnosno sve do nakon 2008. godine, kada je inflacija u prosjeku iznosila 5,5 % (Hristozov, 2019.). Slično je zaključeno i na primjeru Slovačke, koja je uvela euro 2009. godine (Beblavý, 2010.). Kada određena zemlja članica EU-a usvoji euro kao svoju službenu valutu, često prolazi kroz tzv. razdoblje konvergencije inflacije, gdje se domaće cijene prilagođavaju kako bi se uskladile s prosječnim razinama cijena u europodručju. To se događa zbog više razloga, a najčešći su: (i) zaokruživanje i prilagodba cijena na najbliži iznos, što dovodi do mogućih prilagodbi cijena naviše; (ii) usklađivanje cijena s onima koje prevladavaju u europodručju, što dovodi do poskupljenja u nekim sektorima; te (iii) povećanje gospodarske aktivnosti odnosno rast potražnje, što također vodi višim cijenama. Međutim, važno je napomenuti da je utjecaj uvođenja eura na inflaciju obično privremen. Tijekom vremena, kako se tržište stabilizira,

inflacija se konvergira prema razinama sličnima onima u drugim članicama europodručja. Upravo zato potrebno je pričekati još neko vrijeme kako bi se vidio stvaran utjecaj uvođenja eura na kretanje inflacije u Hrvatskoj.

Više je indikatora kojima se može mjeriti inflacija, a u ovom osvrtu analizirat će se indeks potrošačkih cijena, odnosno harmonizirani indeks potrošačkih cijena na primjeru važnih stavki poput cijene energenata i određenih proizvoda iz potrošačke košarice. Potrošačka košarica uključuje hranu, pića i cigarete, energiju, industrijske proizvode (poput odjeće i obuće), namještaj, kućanske aparate, automobile, mobitele, različite usluge povezane s prijevozom, komunikacijama, ugostiteljstvom, rekreacijom i ostalo. Prema podacima Hrvatske narodne banke, prosječno kućanstvo u Hrvatskoj u pravilu najviše troši na hranu i energiju, na koje otpada više od 40 % izdataka, a značajno manje troši na usluge rekreacije i kulture, čiji je udio u ukupnim izdacima oko 5 %. Upravo zato, prilikom izračuna, promjena (bilo to povećanje ili smanjenje) cijena proizvoda koji imaju veći udio u potrošnji prosječnoga kućanstava ima i veći udio/ponder pri izračunu indeksa potrošačkih cijena, a time i veći utjecaj na kretanje inflacije.

Pokazatelji

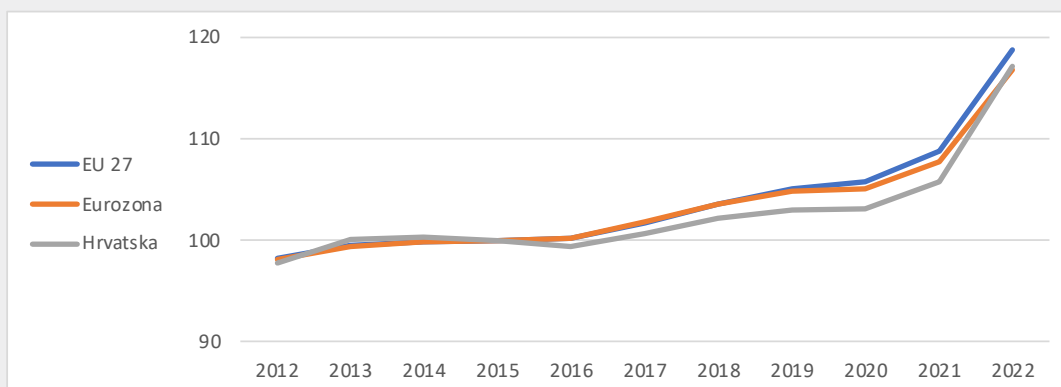
U mjerenju inflacije uzimaju se u obzir sva dobra i usluge na koje kućanstva troše, uključujući: proizvode svakodnevne potrošnje (npr. hrana i benzin), trajna dobra (npr. odjeća i kućanski uređaji) i razne usluge (npr. usluge frizera, osiguranja ili najma stambenog prostora). Najvažniji pokazatelj inflacije je indeks potrošačkih cijena, odnosno harmonizirani indeks potrošačkih cijena, čija je definicija preuzeta iz Državnog zavoda za statistiku.

Indeks potrošačkih cijena je najčešća mjera inflacije kojom se mjere troškovi tržišne košarice određenih roba i usluga, a koje su identificirane kao ključne za životni standard građana, te ključna mjera inflacije koju koriste EU i ESB kojom prate stabilnost cijena i temeljem koje donose odluke o provođenju monetarne politike. Indeks cijena izrađuje se na način da se svakoj stavki dodijeli određeni fiksni ponder koji označava važnost njenog udjela u budžetskoj potrošnji. Drugim riječima, proces izračuna HIPC-a je prikupljanje cijena u trgovinama, dodjeljivanje pondera skupinama proizvoda i konačno dodjeljivanje pondera državama (ECB, 2023.). HIPC čini skupinu europskih indeksa potrošačkih cijena izračunatih prema harmoniziranom pristupu i posebnom setu definicija koji omogućuje usporedivu mjeru inflacije na području europodručja, EU-a, Europskog ekonomskog područja te za zemlje kandidatkinje. Oba pokazatelja računaju se temeljem iste reprezentativne

košarice dobara i usluga, a razlika je u obuhvatu stanovništva: HIPC obuhvaća ukupnu potrošnju institucionalnih kućanstava i nerezidenata na ekonomskom teritoriju, a ta potrošnja nije uključena u nacionalni indeks potrošačkih cijena.

Pokazatelji – rezultati

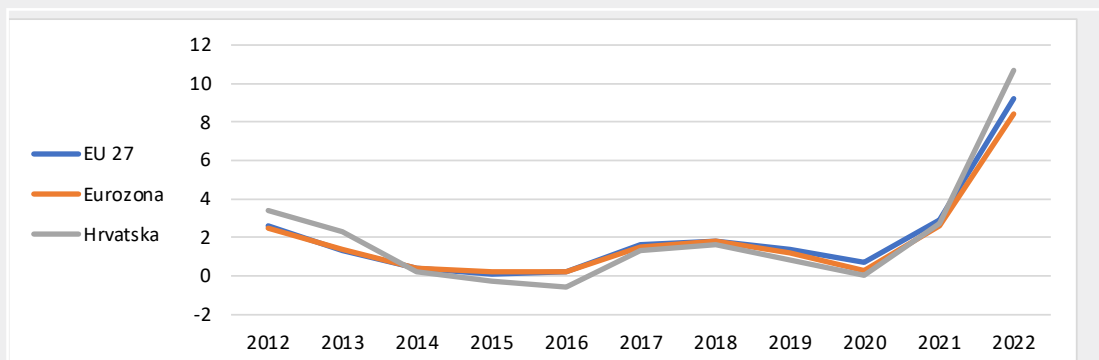
Kao što se može vidjeti na slici 1. stopa inflacije u Hrvatskoj od početka promatranja HIPC indeksa godine prati kretanje indeksa u Europskoj uniji i europodručju. Potrebno je naglasiti i kako je kao referentno razdoblje izabrana 2015. godina, odnosno kretanje cijena uspoređuje se s tom godinom. Iako je stopa inflacije u 2022. godini dostigla najviše razine, u posljednjim mjesecima je u padu, što može biti dobar indikator načina slabljenja inflacije te stabilizacije gospodarstva, ako ne dođe do novih vanjskih šokova poput ruske invazije na Ukrajinu 2022. godine.

Slika 1. Kretanje harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena u EU-u, europodručju i Hrvatskoj (Ø 2015.=100)

Izvor: Eurostat

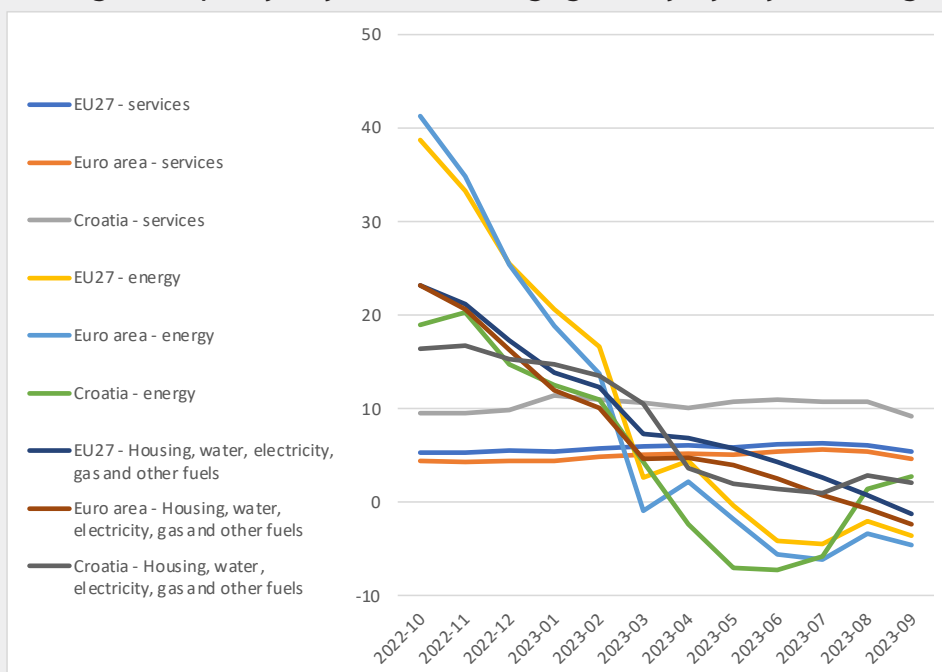
Slika 2 prikazuje godišnju stopu promjene HIPC indeksa na razini EU-a, europodručja i Hrvatske, gdje se također može vidjeti da kretanje HIPC indeksa u Hrvatskoj prati kretanja u EU-u i europodručju, izuzev prve i posljednje promatrane godine, kada je stopa povećanja bila nešto viša u Hrvatskoj nego u ostalim promatranim područjima. Konkretno, u 2022. godini, porast HIPC indeksa u Hrvatskoj iznosio je 10,7 %, u EU-u je bio 9,2 %, a u europodručju bio je još niži, 8,4 %.

Slika 2. Prosječna godišnja stopa promjene HIPC indeksa u EU-u, europodručju i Hrvatskoj 2012. - 2022.

Izvor: Eurostat

Na slici 3. prikazane su promjene cijena značajnih kategorija dobara i usluga tijekom posljednjih dvanaest mjeseci, usporedbom cijena u određenom mjesecu sa cijenama u istom mjesecu prethodne godine. Analizirane stavke obuhvaćaju cijene energenata, usluga, stanovanja, vode, električne energije, plina i ostalih goriva. Grafikon jasno ukazuje na to da se veći dio inflacije i općeg rasta cijena u Hrvatskoj dogodio u 2022. godini, odnosno prije uvođenja eura. Ipak, i u 2023. godini, primjećuje se blagi rast cijena izabranih kategorija dobara i usluga u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Također, među odabranim stavkama, najizraženiji porast cijena dogodio se i na razini EU-a i europodručja u području cijena energije, no od proljeća 2023. godine primjećuje se trend blagog smanjenja cijena energenata.

Slika 3. Promjene cijena energenata, usluga i stanovanja, vode, električne energije, plina i ostalih goriva u EU-u, europodručju i Hrvatskoj na mjesečnoj razini od listopada 2022. do rujna 2023.

Izvor: Eurostat

Važno je naglasiti i to da nisu sve stavke potrošačke košarice jednako poskupile s obzirom na težinu potkomponenta u HIPC indeksu u EU-u, europodručju i Hrvatskoj 2022. godine. Od potrošačkih dobara, analizirani su hrana, kruh, meso, riba i plodovi mora, mlijeko, sir i jaja, voće i povrće. Promotri li se razlika u doprinosima glavnih komponenti ukupnoj inflaciji, uočava se da je višoj inflaciji u Hrvatskoj u 2022. godine najviše doprinosila cijena hrane (18,6 %), čak i više nego na razini EU-a (15,9 %). Uz veći rast cijena hrane, višoj inflaciji doprinosi i veći udio hrane u potrošačkoj košarici u Hrvatskoj u odnosu na EU, što se može objasniti relativno visokom razinom cijena prehrambenih proizvoda. I dok je, uz hranu, udio cijene kruha, mesa i mlijeka, sira i jaja viši u HIPC indeksu, značajno odskače cijena voća. Voće u EU-u doprinosi s 14,6 %, dok u Hrvatskoj 1,5 %. Također, izuzev voća, udio odabranih stavki u HIPC indeksu u europodručju odgovara stanju na razini EU-a.

Mehanizmi za ublažavanje inflacije

Središnje banke i nacionalne vlade imaju na raspolaganju nekoliko alata kojima mogu pokušati zaustaviti ili usporiti inflaciju. Središnja banka vodi monetarnu politiku države, a najčešći alati središnje banke su povećanje kamatnih stopa¹, operacije na otvorenom tržištu² te prilagodba obveznih rezervi³ (HNB, 2023.). Ostali alati središnje banke su, primjerice, postavljanje inflatornih ciljeva i komunikacija prema javnosti.

Nacionalne Vlade, s druge strane, koriste alate fiskalne politike, kao što su smanjenje državne potrošnje ili povećanje poreza, čime se smanjuje agregatna potražnja u gospodarstvu te se smanjuju inflatorni pritisci. Dodatno, vlade mogu provoditi mjere za poboljšanje učinkovitosti javne potrošnje i smanjenje proračunskih deficita, što može pozitivno utjecati na inflaciju. Gledajući stranu agregatne ponude, Vlade mogu povećati proizvodni kapacitet gospodarstva, povećati produktivnost i smanjiti troškove. To se, primjerice, odnosi na ulaganja u infrastrukturu, obrazovanje i poboljšanje poslovnog okruženja (IMF, 2023.).

- 1 Više kamatne stope poskupljuju zaduživanje, što dovodi do smanjene potrošnje i ulaganja. S druge strane, središnje banke mogu smanjiti kamatne stope kako bi potaknule gospodarsku aktivnost i potaknule inflaciju kada je ona preniska.
- 2 Operacije na otvorenom tržištu su postupci koje središnje banke koriste kako bi kontrolirale ponudu novca. Kupnjom ili prodajom državnih vrijednosnih papira, poput obveznica, središnja banka utječe na količinu novca u optjecaju. Prodaja vrijednosnih papira smanjuje ponudu novca, što otežava bankama davanje zajmova i smanjuje potrošnju, čime se obuzdava inflacija.
- 3 Povećanjem obvezne pričuve središnja banka može smanjiti količinu novca dostupnog za kreditiranje, što može pomoći u kontroli inflacije.

U slučajevima u kojima nijedna od prethodno navedenih mjera ne funkcionira, vlada određene zemlje može provesti izravne kontrole plaća i cijena. To uključuje postavljanje ograničenja koliko se plaće ili cijene mogu povećati. Iako takve mjere mogu privremeno kontrolirati inflaciju, često mogu imati i neželjene posljedice, poput manjka ponude ili smanjenih ulaganja.

Učinkovitost ovih mjera ovisi o različitim čimbenicima, uključujući izvore inflatornih pritisaka, ukupne gospodarske uvjete te vjerodostojnost i neovisnost institucija koje ih provode. Pronalaženje prave ravnoteže između poticanja gospodarskog rasta i kontrole inflacije složen je zadatak za kreatora politike.

Nakon uvođenja eura u Hrvatskoj, mehanizmi monetarne politike koje provodi središnja banka su ograničeni jer Hrvatska ima zajedničku valutu s ostalim članicama europodručja. Sukladno tome, nadležna institucija za provođenje mehanizme monetarne politike ublažavanja inflacije je Europska središnja banka. Kako bi se ublažila inflacija u europodručju, uz dodatne, već ranije uvedene mjere, Upravno vijeće ESB-a je još početkom svibnja povećalo tri ključne kamatne stope ESB-a za 25 baznih bodova, odnosno kamatna stopa za glavne operacije refinanciranja sada iznosi 3,75 %, kamatna stopa za mogućnost posudbe na kraju dana 4,00 % a kamatna stopa na novčani depozit 3,25 % (ECB, 2023.). S druge strane, hrvatska Vlada je u rujnu 2023. godine donijela peti antiinflacijski paket mjera, koje su primarno usmjerene na ograničenje cijena definiranih proizvoda i električne energije te jednokratne pakete pomoći za najugroženije skupine (umirovljenike, nezaposlene te za obitelji s djecom koje su korisnici dječjeg doplatka) (Vlada, 2023.). U tablici 1 naveden je pregled svih glavnih mjera u paketima pomoći gospodarstvu koje je donijela Vlada, a koji se prvenstveno odnose na razne potpore određenim skupinama ljudi te ograničavanje cijena važnih stavki poput cijena energenata i hrane. U tablici nije naveden prvi set mjera iz travnja 2020. godine, a koji je bio namijenjen ublažavanju posljedica pandemije koronavirusa, te se stoga ne odnosi na mjere za suzbijanje inflacije.

Tablica 1. Paketi mjera hrvatske Vlade za ublažavanje inflatornih pritisaka na gospodarstvo – pregled

PAKET MJERA	RAZDOBLJE	VRIJEDNOST	SKUPINE MJERA	MJERE
Drugi paket	Travanj 2022. - rujan 2022.	4,8 milijardi kuna – 637 milijuna eura	1. Za sve korisnike	- ublažavanje rasta cijene električne energije
			2. Za kućanstva	- potpore za trošak plina kućanstvima
				- porezna rasterećenja
			3. Za poduzeća	- potpore za trošak plina
4. Za ribare i poljoprivrednike	- program potpora male vrijednosti za nabavu umjetnog gnojiva i potpora sektoru ribarstva i akvakulture			
Treći paket	Listopad 2022. - ožujak 2023.	21 milijardi kuna – 3 milijardi eura	1. Ublažavanje rasta cijena energije	ublažavanje rasta cijena električne energije, plina i toplinske energije - poticanje zelene tranzicije
			2. Posebne mjere za ublažavanje rasta cijena	- ograničavanje cijena osnovnih prehrambenih namirnica - socijalne naknade za ugrožene kupce energenata - potpora umirovljenicima, nezaposlenima, korisnicima doplatka za djecu, studentima, poljoprivrednicima i ribarima, zaposlenima, poduzećima u teškoćama i javnom prijevozu - poboljšanje energetske učinkovitosti i neovisnosti - poseban PDV

Četvrti paket	Travanj 2023 .- rujan 2023.	1,697 milijardi eura	1. Ublažiti rast cijena energije	<ul style="list-style-type: none"> - ublažavanje rasta cijena električne energije i plina - porezna olakšica na energente za grijanje - smanjene trošarine na gorivo - ograničenje cijene toplinske energije
			2. Zaštititi od inflacije	<ul style="list-style-type: none"> - potpora umirovljenicima, u sustavu socijalne skrbi i potpore za nezaposlene hrvatske branitelje, korisnicima doplatka za djecu i studentskim centrima - naknade za troškove energije i jeftinije ogrjevno drvo - ograničenje cijena osnovnih prehrambenih namirnica
			3. Pomoći potporama i poticajima	<ul style="list-style-type: none"> - potpora za održivost domaćeg javnog prijevoza, poljoprivrednicima i ribarima, prerađivačima drva i proizvođačima namještaja, za energetske učinkovitost zgrada i OIE - oslobađanje primjene IPC-a - pomoć stradalima u potresu sufinanciranjem zamjenskog smještaja, jednokratnom potporom i sl.

Peti paket	Listopad 2023. - ožujak 2024.	464 mil. eura	1. Zadržati nisku cijenu energije	<ul style="list-style-type: none"> - popust za kućanstva na računima za električnu energiju i plin - smanjen PDV na energente za grijanje - ograničenje cijene toplinske energije
			2. Štititi od inflacije	<ul style="list-style-type: none"> - potpora umirovljenicima, korisnicima dječjeg doplatka, u sustavu socijalne skrbi, mirovinskome sustavu i sustavu skrbi o hrvatskim braniteljima - ograničavanje cijena 30 osnovnih proizvoda - ista cijena obroka u studentskim centrima - naknade za troškove energije i jeftinije ogrjevno drvo
			3. potpore i poticaji	<ul style="list-style-type: none"> - potpore za poljoprivrednike, i javnom prijevozu putnika - pomoć stradalima u potresu sufinanciranjem zamjenskog smještaja, jednokratnom potporom i sl. - oslobađanje zakupnika poslovnih prostora od primjene CPI na nekretnine kojima upravljaju Državne nekretnine

Izvor: Vlada RH

Što nas čeka u budućem razdoblju?

Što nas čeka sljedećih mjeseci teško je predvidjeti, uz sve neizvjesnosti koje nas okružuju, a posebice nakon novih šokova na vanjskim tržištima, poput ponovnog zaoštavanja odnosa između Izraela i Palestine. Na inflaciju

mogu utjecati i promjene u vladinim politikama (npr. ukidanje vladinih antiinflacijskih paketa pomoći za gospodarstvo), promjene u dinamici globalne ponude i potražnje, geopolitički događaji i nepredviđeni šokovi (npr. prirodne katastrofe ili financijske krize). Gledajući podatke HIPC indeksa za prvi kvartal 2023. godine te predviđanja važnih dionika poput ESB-a, Europske komisije, Vlade i HNB-a, možemo zaključiti kako bi inflacija ipak trebala usporiti (DZS, 2023.). Ipak, prema posljednjim podacima za kolovoz i rujan 2023. godine, indeks potrošačkih cijena je u Hrvatskoj u rujnu 2023. u odnosu na rujan 2022. u prosjeku viši za 6,6 %, dok je u odnosu na kolovoz 2023., u prosjeku viši za 0,4 % (DZS, 2023.). Savjet HNB-a zaključio je kako bi uvođenje eura trebalo imati pozitivan učinak na hrvatsko gospodarstvo jer se poboljšala integracija Hrvatske u europskom financijskom sustavu, gotovo je potpuno eliminiran valutni rizik, ublažio se utjecaj monetarne politike na uvjete zaduživanja te je uspješno zadržana niska razina šokova na domaćem financijskom tržištu (HNB, 2023.). Iz toga se može zaključiti kako HNB očekuje usporavanje inflacije u Hrvatskoj i pozitivne posljedice ulaska u europodručje na hrvatskog gospodarstvo.

Izvori

Beblavý, M. (2010). Is the euro really a 'teuro'? Effects of introducing the euro on prices of everyday non-tradables in Slovakia. *Centre for European Policy Studies*.

DZS. (2023). *Indeksi potrošačkih cijena u rujnu 2023. – prva procjena*. Zagreb: DZS.

DZS. (1. 6 2023). *Kalkulator inflacije*. Dohvaćeno iz <https://web.dzs.hr/calcinfl.htm>

ECB. (1. 6 2023). Dohvaćeno iz https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/explainers/tell-me-more/html/what_is_inflation.hr.html

ECB. (10. 5 2023). Dohvaćeno iz Odluke o monetarnoj politici: <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2023/html/ecb.mp230504~cdfd11a697.hr.html>

ECB. (14. 3 2023). *Europska središnja banka*. Dohvaćeno iz Što je inflacija?: https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/explainers/tell-me-more/html/what_is_inflation.hr.html

Eurostat

Falagiarda, M., Gartner, C., Mužić, I., & Pufnik, A. (2023.). *Has the euro changeover really caused extra inflation in Croatia?* Frankfurt: ECB.

- HNB. (25. 2 2022). Dohvaćeno iz Zašto je inflacija posljednjih mjeseci znatno porasla?: <https://www.hnb.hr/javnost-rada/aktualno-o-inflaciji/html>
- HNB. (16. 5 2023). Dohvaćeno iz Savjet HNB-a: Rizici za stabilnost financijskog sustava i dalje su umjereno povišeni: <https://www.hnb.hr/-/savjet-hnb-a-rizici-za-stabilnost-financijskog-sustava-i-dalje-su-umjereno-poviseni>
- HNB. (1. 6 2023). *Temeljne funkcije HNB-a*. Dohvaćeno iz <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije>
- HNB. (2023.). *Visoka inflacija, usporavanje svjetske gospodarske aktivnosti i porast troškova financiranja glavni rizici za financijsku stabilnost u Hrvatskoj*. Zagreb: HNB.
- Hristozov, Y. (2019). Does the Introduction of the Euro lead to high inflation? Myth or fact? *Economic Archive*, 3-18.
- IMF. (1. 6 2023). *Governments use spending and taxing powers to promote stable and sustainable growth*. Dohvaćeno iz <https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/Series/Back-to-Basics/Fiscal-Policy>
- Lovrinčević, Ž. (20. 4 2023). To je jedna vrsta ratnog profiterstva. Ekonomski analitičar o tvrdnjama HNB-a kako je za inflaciju "najzaslužnija" – pohlepa. (N. List, Ispitivač)
- Vlada (17.10.2023.). *Proljećni paket mjera*. Dohvaćeno iz Vlada RH: <https://vlada.gov.hr/vijesti/predstavljen-paket-mjera-za-ublazavanje-rasta-cijena-energenata-vrijedan-4-8-milijardi-kuna/33907>
- Vlada (17.10.2023.). *Jesenski paket mjera*. Dohvaćeno iz Vlada RH: <https://vlada.gov.hr/UserDocImages/2016/Sjednice/2022/Rujan/147%20sjednica%20VRH/Jesenski%20paket%20mjera%20za%20zas%CC%8Ctitu%20gra%C4%91ana%20i%20poduzec%CC%81a.pdf>
- Vlada (17.10.2023.). *Četvrti antiinflacijski paket mjera*. Dohvaćeno iz Vlada RH: <https://vlada.gov.hr/UserDocImages/Vijesti/2023/O%C5%BEujak/14%20o%C5%BEujka/4.%20paket%20mjera%20Vlade.pdf>
- Vlada. (14. 9 2023). *Peti antiinflacijski paket mjera*. Dohvaćeno iz Vlada RH: <https://vlada.gov.hr/UserDocImages/Vijesti/2023/Rujan/14%20rujna//5.%20paket%20mjera%20Vlade.pdf>

Nakladnik:

IRMO - Institut za razvoj i međunarodne odnose
Ulica Ljudevita Farkaša Vukotinovića 2
10000 Zagreb
www.irmo.hr

Za nakladnika:

Sanja Tišma, ravnateljica

Uredništvo:

Ana-Maria Boromisa,
Sanja Maleković,
Jakša Puljiz,
Sanja Tišma,
Aleksandra Uzelac

Lektura:

Snježana Ivanović

Grafičko uređenje:

Dragana Markanović

Ova publikacija odražava isključivo stajalište autora i Institut se ne može smatrati odgovornim prilikom uporabe informacija koje se u njoj nalaze.

Sadržaj publikacije **IRMO aktualno** moguće je prenositi bez prethodnog odobrenja IRMO-a pod uvjetom da se jasno i vidno navede izvor (autor, naslov, IRMO kao nakladnik te poveznica na internet stranicu objave).